

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до організації самостійної роботи
з дисципліни

«Фінансовий менеджмент»

для здобувачів вищої освіти спеціальності
072 - ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ

Старобільськ
Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
2021

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент». Видання 3-є доповн. та перероб. / укладачі: Н.О. Рязанова, В.В. Мальцева – Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021.– 20 с.

Кафедра фінансів, обліку та банківської справи

Рецензенти: Снитко Є.О. – зав.каф. менеджменту ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», к.т.н., доц.

Колосов А.М. – професор каф. менеджменту ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», д.е.н., проф.

1 ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Згідно з навчальним планом підготовки спеціалістів за спеціальністю 072 - Фінанси, банківська справа та страхування курс навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» має загальний обсяг 225 годин. Він складається з аудиторних занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Аудиторні заняття передбачають проведення лекційних (30 годин для денної форми навчання) та практичних (30 годин для денної форми навчання) занять.

За результатами вивчення дисципліни передбачається семестровий іспит.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота здобувача вищої освіти над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, а також у домашніх умовах з застосуванням навчальних платформ. На самостійну роботу здобувача вищої освіти відводиться 165 годин (для денної форми навчання).

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення аудиторних навчальних занять.

Студент вважається допущеним до семестрового іспиту, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом (у т.ч. відвідав усі практичні заняття).

2 РОБОЧА ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відповідно до робочої програми матеріал дисципліни поділено на вісім тем, кожна з яких має декілька питань. Нижче наведено зміст кожної теми та посилання на літературу, яку доцільно використовувати при її вивченні. Посилання на літературу наведено в квадратних дужках "[]" згідно з її нумерацією в списку рекомендованої літератури.

Тема 1 Загальні підходи до управління фінансами

Питання 1.1 Еволюція фінансового менеджменту, його сутність [1, с.6-10; 3, с.9-13; 4, с.24-58; 5, с.8-15; 6, 7, 19; 26, с.17-20]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: сутність поняття "*фінансовий менеджмент*", його характеристики та складові, історія розвитку та еволюція підходів до управління фінансами, наводиться характеристика основних етапів розвитку фінансового менеджменту.

Питання 1.2 Мета, основні завдання, функції та механізм фінансового менеджменту [1, с. 9-10; 3, с.14-20; 5, с.13-17; 6; 7; 9, с.19-24; 24, с.18-20; 26, с.22-31]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: мета та завдання фінансового менеджменту на підприємстві, розкриваються основні функції фінансового менеджменту як управлінської системи та спеціальної галузі управління підприємством.

Питання за темою 1, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) поняття та сутність фінансового менеджменту, об'єкти та суб'єкти управління у фінансовому менеджменті;
- 2) характеристика основних етапів становлення фінансового менеджменту;
- 3) сутність та зміст основних завдань фінансового менеджменту;
- 4) основні функції фінансового менеджменту.

Тема 2 Управління активами підприємства

Питання 2.1 Загальні підходи до управління оборотними активами [1, с.11-12; 3, с.116-130; 4, с.699-784; 5, с.71-78, 322-331; 7, с.322-347; 9, с.184-192; 14, с.80-93; 23, с.220-240; 24, с.184-191; 26, с.119-128]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні напрямки управління оборотними активами на підприємстві та оптимізаційні моделі, що використовуються при формуванні запасів сировини, готової продукції та грошових коштів.

Питання 2.2 Методи управління дебіторською заборгованістю [1, с.13-15; 3, с.139-154; 4, с.821-827; 5, с.332-335; 7, с.348-366; 9, с.219-232, 14, с.80-93; 24, с.192-201; 26, с.129-133]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 2 години самостійної роботи.

При вивченні даного питання розглядаються: класифікація дебіторської заборгованості та основні завдання щодо управління нею. Аналізуються основні етапи управління дебіторською заборгованістю. Розглядаються основні методичні підходи до визначення оптимальних розмірів дебіторської заборгованості та шляхи її скорочення.

Питання 2.3 Особливості управління грошовими коштами підприємства [1, с.15-20; 3, с. 155-173; 4, с.785-819; 5, с.336-342; 7, с.376-388; 9, с.208-218; 14, с.80-93; 15, с.293-306; 24, с.202-207; 26, с.134-140]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні завдання аналізу грошових коштів та напрями оптимізації їх розміру, моделі визначення оптимальної потреби в оборотних коштах та умови їх застосування на практиці.

Питання 2.4 Управління фінансовими інвестиціями підприємства [1, с.20-26; 3, с.372-391; 5, с.253-277; 7, с.453-495; 9, с.338-352; 11; 12, с.132-156; 14, с.196-204; 24, с.307-329; 25, с.223-230; 26, с.182-200]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття інвестиційного портфеля, його типи та способи формування. Розглядається методика визначення рівня прибутковості портфеля та рівня його ризику, яка дозволяє обирати оптимальну структуру портфеля та здійснювати управління ним.

Питання за темою 2, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) особливості управління оборотними активами підприємства;
- 2) управління запасами, модель Уїлсона;
- 3) основні етапи управління дебіторською заборгованістю;
- 4) визначення оптимального строку скорочення дебіторської заборгованості;

- 5) особливості управління грошовими коштами підприємства;
- 6) моделі управління грошовими коштами підприємства (моделі Баумоля, Міллера-Орра);
- 7) поняття інвестиційного портфеля та основні його види;
- 8) основні особливості портфелів зростання та доходу;
- 9) визначення рівня прибутковості та ризику портфеля;
- 10) визначення оптимального портфеля з двох та більше активів.

Тема 3 Управління джерелами коштів

Питання 3.1 Управління власним капіталом. Дивідендна політика підприємства [1, с.27-31; 3, с.248-288; 4, с.529-567; 5, с.26-32; 9, с. 160-183; 14, с. 144-155; 20; 24, с. 237-253]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 4 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні завдання управління власним капіталом, підходи в теорії дивідендної політики, основні фактори, що впливають на розмір дивідендних виплат, методи дивідендної політики та особливості їх застосування.

Питання 3.2 Управління позиковим капіталом. Ефект фінансового важеля [1, с.31-33; 3, с.289-340; 4, с.602-618; 5, с.33-49; 6; 14, с.156-173; 20, с.147-181; 23, с.174-192; 24, с.254-262]. Для вивчення даного питання відводиться 2 годин самостійної роботи.

Під час вивченні даного питання розглядаються: особливості залучення позикового капіталу підприємства, основні форми залучення позикового капіталу, характеристика основних етапів розроблення політики залучення підприємством позикового капіталу. Розглядається ефект фінансового важеля та можливості його використання суб'єктами господарювання.

Питання 3.3 Оцінка вартості та структури капіталу. Середньозважена вартість капіталу [1, с.33-39; 3, с.230-247; 4, с. 482-528; 5, с.278-302; 6, с.63-78; 9, с.277-313; 11; 14, с.174-182; 16, с.58-77; 18, с.558-561; 24, с.263-272; 26, с.148-171]. Для вивчення даного питання відводиться 2 годин самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття вартості капіталу, моделі визначення вартості власного та позикового капіталів підприємства, фактори, що впливають на вартість капіталу, поняття середньозваженої вартості капіталу та алгоритм її розрахунку.

Питання за темою 3, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) поняття власного капіталу та його складові;

- 2) сутність та особливості теорії нарахування дивідендів за залишковим принципом;
- 3) сутність теорії нарахування дивідендів М. Гордона;
- 4) методи дивідендної політики;
- 5) основні джерела залучення позикового капіталу;
- 6) розрахунок ефекту фінансового важеля;
- 7) моделі визначення вартості власного капіталу;
- 8) моделі визначення вартості позикового капіталу;
- 9) фактори, що впливають на вартість капіталу;
- 10) розрахунок середньозваженої вартості капіталу.

Тема 4 Оцінка вартості бізнесу

Питання 4.1 Необхідність, завдання і принципи оцінки вартості підприємства [1, с.40-42; 13, с.13-50, 17, с.356-358; 31]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: випадки, в яких виникає необхідність оцінки вартості бізнесу, нормативно-законодавче регулювання процедури такої оцінки. Аналізуються принципи, яких слід дотримуватися при здійсненні оцінки вартості підприємства.

Питання 4.2 Методичні підходи до оцінки вартості підприємства [1, с.42-56; 13, с.59-119, 18, с.361-376; 31]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 4 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: дохідний підхід оцінки вартості підприємства, що ґрунтується на процедурі дисконтування грошових потоків, або капіталізації доходів, витратний підхід, в основу якого покладено оцінку усіх активів (основних засобів, запасів, вимог, нематеріальних активів тощо), ринковий підхід, що передбачає розрахунок мультиплікаторів, або порівняння продажів.

Питання 4.3 Практична робота з оцінки вартості підприємства [1, с.56-58; 17, с. 376-378; 25, 30]. Для вивчення даного питання здобувачу вищої освіти відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні етапи проведення оцінки вартості підприємства, вимоги до змісту звіту, порядку його оформлення та рецензування, що встановлюються положеннями (національними стандартами) оцінки майна.

Питання за темою 4, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) поняття "вартості бізнесу" та необхідність його оцінки;
- 2) основні стандарти та правила оцінки;
- 3) основні принципи оцінки вартості бізнесу;
- 4) сутність дохідного підходу в оцінці вартості підприємства;
- 5) сутність методу дисконтування грошових потоків;
- 6) алгоритм розрахунку вартості підприємства методом DCF;
- 7) визначення залишкової вартості підприємства за різними способами;
- 8) сутність методу капіталізації доходів;
- 9) сутність майнового (витратного) підходу в оцінці вартості підприємства;
- 10) застосування методу мультиплікаторів в оцінці вартості підприємства.

Тема 5 Особливості управління фінансами у разі зміни організаційно-правової форми підприємств

Питання 5.1 Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємства, її передумови [1, с.59-64; 4, с.866-914; 14, с.221-233; 18, с.293-298; 27] Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття реорганізації підприємства, основні причини реорганізації, напрямки реорганізації, сутність та структура передатного та роздільного балансів, законодавчі особливості реорганізації підприємств, права та обов'язки власників підприємств, що підлягають реорганізації.

Питання 5.2 Укрупнення підприємства: сутність та основні завдання. Злиття, приєднання та поглинання підприємств [1, с.64-75; 14, с.221-232; 18, с.299-310; 27; 31]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні форми об'єднання підприємств та наслідки таких заходів; мотиви, які можуть спонукати суб'єктів господарювання до реорганізації шляхом укрупнення; виникнення ефекту синергізму та чинники, що впливають на нього. Досліджуються відмінності між злиттям та приєднанням підприємств із економічної та законодавчої точок зору. Розглядаються основні етапи реорганізації підприємств шляхом злиття та приєднання.

Питання 5.3 Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємства [1, с.75-82; 14, с.221-232; 18, с.312-319; 27; 31]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: основні види розукрупнення підприємств шляхом їх поділу та виділення. Досліджуються особливості такої реорганізації підприємств.

Питання 5.4 Перетворення як особлива форма реорганізації підприємства [1, с.82-84; 14, с.221-232; 18, с.319-323; 27; 31]. Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: сутність перетворення як способу реорганізації, який передбачає зміну форми власності або організаційно-правової форми юридичної особи без припинення господарської діяльності підприємства. Розглядаються основні етапи реорганізації підприємств перетворення.

Питання за темою 5, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) основні види реорганізації підприємств;
- 2) документарне оформлення процесу реорганізації підприємств;
- 3) законодавчі передумови і вимоги реорганізації підприємств;
- 4) законодавчі вимоги щодо захисту інтересів кредиторів, зокрема стосовно переведення боргу на правонаступників;
- 5) основні результати об'єднання підприємств;
- 6) вертикальне, горизонтальне та діагональне укрупнення;
- 7) злиття та приєднання підприємств. Основні особливості та відмінності в їх проведенні;
- 8) визначення пропорцій обміну корпоративних прав у статутному капіталі підприємств, що реорганізуються;
- 9) особливості розукрупнення підприємства (поділ, виділення);
- 10) реорганізація підприємств шляхом перетворення.

Тема 6 Фінансовий менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Питання 6.1 Організаційно-економічний механізм зовнішньоекономічних угод підприємств [1, с.85-98; 14, с.246-249; 18, с.382-388; 19]. Для вивчення даного питання відводиться 3 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: організаційно-економічний механізм зовнішньоекономічних угод підприємства; фінансові особливості зовнішньоекономічних угод, міжнародні правила «ІНКОТЕРМС», механізм визначення ціни у ЗЕД, державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Питання 6.2 Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічного контракту [1, с.98-101; 14, с.246-249; 18, с.389-402; 19]. Для вивчення даного питання відводиться 3 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: обов'язкові складові валютно-фінансових умов контракту, обов'язкові кроки для виконання умов валютних платежів, класифікація умов платежу залежно від інтересів експортера-імпортера.

Питання за темою 6, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) основні передумови здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами;
- 2) права та обов'язки партнерів за контрактом згідно з правилами «ІНКОТЕРМС»;
- 3) визначення ціни товарів у зовнішньоекономічній діяльності;
- 4) державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 5) валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічного контракту;
- 6) класифікація умов платежу залежно від інтересів експортера-імпортера.

Тема 7 Фінансове планування на підприємствах

Питання 7.1 Сутність і основні етапи фінансового планування [1, с.102-105; 4, с.699-731; 5, с.392-398; 6, с.176-186; 7, с.109-126; 9, с.433-443; 10, с.125-130; 14, с.61-68; 15, с.322-327; 17, с.229-233; 18, с.279-291; 20, с.406-408; 24, с.425-431; 26, с.239-244]. Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття фінансового планування на підприємствах, основні етапи фінансового планування, загальна характеристика перспективного, поточного та оперативного фінансового планування.

Питання 7.2 Перспективне фінансове планування [1, с.105-106; 4, с.699-731; 5, с.406-408; 6, с.176-186; 7, с.109-126; 10, с.131-133; 14, с.61-68; 20, с.406-408; 24, с.432-442; 26, с.248-253]. Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: роль перспективного фінансового планування, основні види прогнозів фінансової діяльності підприємства, пошукові та нормативні фінансові прогнози підприємства.

Питання 7.3 Поточне фінансове планування [1, с.106-112; 4, с.699-731; 5, с.402-405; 6, с.176-186; 7, с.109-126; 10, с.134-139; 14, с.

61-68; 20, с.406-408; 23, с.291-295; 24, с.443-448; 26, с.248-253]. Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: роль поточно-го фінансового планування, зміст та структура плану руху грошових коштів, плану звіту про фінансові результати, плану бухгалтерського балансу. Розглядаються методики складання різних видів фінансових планів.

Питання 7.4 Оперативне фінансове планування [1, с.112-117; 3, с.425-430; 4, с.699-731; 5, с.398-402; 6, с.176-186; 7, с.109-126; 10, с.140-145; 14, с.61-68; 20, с.406-408; 21, с.335-340; 23, с.291-295; 24, с.443-448; 26, с.248-253]. Для вивчення даного питання відводиться 1 година самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: сутність оперативного фінансового планування, структура платіжного календаря та касового плану, порядок їх складання.

Питання 7.5 Основні підходи до бізнес-планування на підприємстві [1, с.117-124; 4, с.699-731; 5, с.419-426; 7, с.109-126; 10, с.140-145; 17, с.284-297; 20, с.406-408; 23, с.295-301]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття бізнес-плану підприємства та бізнес-плану інвестиційного проекту, структура бізнес-плану та зміст його основних розділів, особливості складання фінансового плану як основного та заключного розділів бізнес-плану, застосування методів інвестиційного аналізу для оцінки ефективності проекту.

Питання за темою 7, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) основні елементи фінансового планування;
- 2) етапи фінансового планування на підприємстві;
- 3) відповідність форм фінансових планів підсистемам планування;
- 4) основні види планів поточного фінансового планування;
- 5) основні види планів оперативного фінансового планування;
- 6) інформаційна база для складання платіжного календаря;
- 7) типова структура платіжного календаря;
- 8) поняття бізнес-плану підприємства та бізнес-плану інвестиційного проекту;
- 9) структура бізнес-плану та зміст його основних розділів;
- 10) особливості складання фінансового плану як частини бізнес-плану.

Тема 8 Управління фінансовими ризиками

Питання 8.1 Сутність фінансових ризиків підприємства та їх класифікація [1, с.125-134; 3, с.431-439; 4, с.452-481; 6, с.89-97; 7, с.569-580; 10, с.188-191; 11; 14, с.205-220; 25, с.182-189]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: поняття фінансових ризиків, основні фактори що сприяють їх виникненню. Досліджуються причини та наслідки процентного ризику, кредитного ризику, бізнес-ризиків, інвестиційного ризику, валютного ризику.

Питання 8.2 Методи оцінки фінансових ризиків [1, с.134-143; 3, с.431-439; 4, с.452-481; 6, с.89-97; 7, с.569-580; 8, с.286-292; 9, с.364-374; 10 с.188-191; 24, с.337-348; 25, с.182-189; 26, с.210-215]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються: якісні та кількісні підходи до оцінки фінансових ризиків, економіко-статистичні методи оцінки ризику, розрахунково-аналітичні методи застосовуються для оцінки окремих видів ризиків.

Питання 8.3 Політика управління фінансовими ризиками [1, с.143-146; 3, с.440-449; 4, с.452-481; 6, с.89-97; 7, с.580-590; 14, с.205-220; 10, с.188-193; 20, с.439-446; 24, с.337-348; 25, с.182-189; 26, с.208-209]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються основні принципи ризик-менеджменту, що є системою управління ризиком і фінансовими відносинами, що виникають у процесі цього управління, і поєднує стратегію та тактику управлінських дій. Розглядаються основні етапи політики управління фінансовими ризиками та математичне їх моделювання.

Питання 8.4 Механізм нейтралізації фінансових ризиків [1, с.143-146; 3, с.450-472; 4, с.452-481; 6, с.89-97; 7, с.591-617; 10, с.198-200; 14, с.205-220; 16, с.131-146; 20, с.454-500; 24, с.344-362; 25, с.96-165; 26, с.208-209]. Для вивчення даного питання відводиться 2 години самостійної роботи.

Під час вивчення даного питання розглядаються такі методи нейтралізації фінансових ризиків, як їх запобігання, лімітування концентрації ризику, хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів, опціонів та операції «своп», диверсифікація ризиків, розподіл ризиків, самострахування (внутрішнє страхування).

Питання за темою 8, що виносять на підсумковий іспит:

- 1) ознаки класифікації підприємницьких ризиків;
- 2) критерії класифікації ризиків підприємства;
- 3) фактори, що зумовлюють систематичні (ринкові) і несистематичні (специфічні) ризики;
- 4) методи якісного та кількісного аналізу використовуються для оцінювання фінансових ризиків;
- 5) методи нейтралізації фінансових ризиків і яка сфера їх можливого застосування;
- 6) поняття фінансових ризиків господарські операції, реалізація яких є джерелом такого ризику;
- 7) сучасні концепції організації управління ризиками;
- 8) модель управління ризиками та визначте основні її складові;
- 9) основні стратегії нейтралізації ризиків;
- 10) основні переваги та недоліки стратегій нейтралізації ризиків, що визначають сферу їх оптимального використання;
- 11) особливості реалізації стратегії страхування ризиків;
- 12) функціональні моделі диверсифікації фінансових ризиків підприємства;
- 13) основні цілі хеджування ризиків як форми їх нейтралізації;
- 14) переваги та недоліки варіантів стратегії утримання ризиків (страхування, диверсифікація, хеджування).

3 ТИПОВІ УМОВИ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ, ЩО ВІНОСЯТЬ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ ТА ПІДСУМКОВИЙ ІСПИТ

Проведення підсумкового іспиту поряд з теоретичними питаннями передбачає розв'язання однієї практичної задачі. Алгоритм розв'язання аналогічних задач частково розглядається на практичних заняттях та наведений у відповідних методичних рекомендаціях, а також опрацьовується здобувача вищої освіти самостійно на основі матеріалів, наведених у відповідній літературі [1, 2; 3; 4; 5; 7; 9; 11; 14, 18; 22; 24; 25].

При виникненні у здобувачів вищої освіти питань щодо розв'язання задач викладач надає відповідну консультацію.

Далі наведені типові умови задач, які виносять на підсумковий іспит. Необхідно зазначити, що умови задач, які безпосередньо виносяться на підсумковий іспит, можуть зазнавати незначних змін у межах даного напрямку.

Задача 1 Підприємство придбало обладнання за ціною 300 тис. грн (у т.ч. ПДВ) на умовах відстрочки платежу 3/15 net 20. Оплата здійснена у період дії знижки. На транспортування обладнання було витрачено 25 тис. грн (у т.ч. ПДВ), фонд заробітної плати монтажників (у т.ч. нарахування на ФЗП) становив 15 тис. грн. Визначити балансову вартість придбаного обладнання.

Задача 2 Визначити за допомогою моделей Баумоля та Міллера–Орра оптимальну величину залишку грошових коштів на підприємстві, якщо потреба в грошових коштах на наступний період становить 800 тис. грн, питомі витрати з конвертації коштів у цінні папери – 30 грн, можлива для підприємства дохідність за короткостроковими фінансовими вкладеннями дорівнює 15%, сума максимального відхилення грошових активів від середнього в звітному періоді становить 76 тис. грн.

Задача 3 Необхідно знайти ефективну множину портфелів, що складається з двох цінних паперів підприємств "Альфа" та "Омега". Дохідність підприємств за останні чотири роки наведена в таблиці.

Рік	Дохідність підприємства "Альфа"	Дохідність підприємства "Омега"
2017	10,80%	6,30%
2018	3,40%	4,10%
2019	9,50%	8,30%
2020	5,90%	15,40%

Задача 4 Знайти чистий прибуток підприємства, якщо його коефіцієнт дивідендних виплат за минулий рік становив 0,2. Розмір дивідендів становив 5 грн. на акцію. Власний капітал фірми сформовано за рахунок емісії 250 тис. простих акцій.

Задача 5 Ставка відсотків за банківським кредитом, що виданий на 5 років, становить 25% річних. Підприємство сплачує основну суму боргу рівними внесками в кінці року. Скласти графік погашення боргу (визначити частину основної суми боргу, що погашається в кожному з періодів, та проценти за кожний період).

Задача 6 Середньозважена вартість капіталу підприємства склала 23%. Відомо, що підприємство залучило 250000 грн за рахунок випуску

облігацій та 350000 за рахунок емісії 7000 простих акцій. Витрати з емісії акцій становили 4%, а щорічний темп приросту дивідендів – 5%. Вартість капіталу від емісії облігацій становить 20% (без урахування фактора оподаткування). Визначити, які дивіденди виплачує підприємство (в розрахунку на одну акцію).

Задача 7 З метою розширення можливостей фінансування підприємства було прийнято рішення про перетворення товариства з обмеженою відповідальністю «Х» на акціонерне товариство «У». Учасники ТОВ здійснюють обмін своїх часток на акції за номінальною вартістю. Баланс ТОВ «Х» перед реорганізацією має такий вигляд, тис. грн:

Актив		Пасив	
1 Необоротні активи	7000	1 Статутний капітал	4000
2 Оборотні активи	3000	2 Додатковий капітал	300
		3 Резервний капітал	700
		4 Нерозподілений прибуток	—
		5 Зобов'язання	5000
Баланс	10000	Баланс	10000

Одночасно з перетворенням проводиться збільшення статутного капіталу на основі додаткової емісії акцій загальною номінальною вартістю 1 млн грн. Курс емісії акцій — 120 %. Для поліпшення структури капіталу запропоновано здійснити операцію трансформації заборгованості перед одним із кредиторів у власний капітал, на що спрямовується 25 % акцій додаткової емісії. Решту акцій планується розмістити на ринку капіталів. Накладні витрати, пов'язані з перетворенням та збільшенням статутного капіталу, становлять 50 тис. грн.

Побудувати баланс підприємства після реорганізації.

Задача 8 Компанія А через місяць має намір через три місяці продати на ринку 400 т цукру. Бажаючи уникнути цінового ризику, пов'язаного зі зміною ціни на цукор через три місяці, вона проводить хеджування ф'ючерсами. Початкова ціна цукру на ринку спот (ціна спот) становить $C_{cl} = 300$, а ф'ючерсна – 305 дол./т. Обсяг базового активу, тобто цукру, у ф'ючерсному контракті стандартний і дорівнює 50 т:

а) навести приклад ціни спот C_{c2} та ф'ючерсної ціни Φ_2 , при яких відбувалося б неідеальне хеджування і виграш на ринку спот частково нейтралізувався програшем на ф'ючерсному ринку;

б) навести приклад ціни спот C_{c2} та ф'ючерсної ціни Φ_2 , при яких відбувалося б неідеальне хеджування і при втратах на ринку спот компанія отримала б вигоду в результаті хеджування.

Задача 9 Компанія А може емітувати облігації з фіксованим купоном 10,5% річних або залучати кошти під плаваючу процентну ставку LIBOR + 0,5%. Компанія Б може залучити кошти під фіксовану ставку k_ϕ або плаваючу ставку $k_{\text{вб}}$.

Проаналізувати доцільність укладання угоди своп між компаніями А та Б та визначити виграш кожної з компаній від проведення свопу при:

а) $k_\phi = 11,9\%$; $k_{\text{вб}} = \text{LIBOR} + 1,1\%$;

б) $k_\phi = 11,0\%$; $k_{\text{вб}} = \text{LIBOR} + 1,0\%$;

в) $k_\phi = 11,6\%$; $k_{\text{вб}} = \text{LIBOR} + 0,9\%$.

Задача 10 Визначити очікувану дохідність облігації, що емітувало АТ, за умови, що на неї впливають 5 факторів з виявленою чутливістю до них :

$\beta_1=0,5$ – зміни в промисловому виробництві;

$\beta_2=0,2$ – непередбачувана інфляція;

$\beta_3=0,7$ – часова структура процентних ставок;

$\beta_4=0,4$ – премії за ризик за облігацією;

$\beta_5=0,3$ – довгострокові інфляційні очікування.

Премії за ризик (Pr_p) за факторами чутливості становлять:

10% - для промислового виробництва;

5% - для інфляції;

4% - для часової структури процентних ставок;

3% - за різницю в дохідності корпоративних облігацій;

6% - за довгострокові інфляційні очікування.

Безризикова процентна ставка ($r_{\phi p}$) становить 9%.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Для успішного вивчення дисципліни "Фінансовий менеджмент" рекомендується використовувати таку літературу.

Основна література

1. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів вищої освіти 072 - Фінанси, банківська справа та страхування / Укладачі: Н.О. Рязанова, В.В. Мальцева. – Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2021.– 155 с.
2. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 - Фінанси, банківська справа та страхування / Укладачі: Н.О. Рязанова, В.В. Мальцева. – Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2021. - 40 с.
3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 528с.
4. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997. – 1000с.
5. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. – К.: Знання, 2006. – 439 с.

Додаткова література

6. Басовский Л.Е. Финансовый менеджмент: учебник. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 240с.
7. Бланк И.А. Управление активами. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 720с.
8. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2004. – 648с.
9. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. - 3-тє вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2008. - 483с.
10. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.- 224с.
11. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2003. - 344с.
12. Мертенс А.В. Инвестиции: курс лекций по современной финансовой теории. – К.: Киевское инвестиционное агентство, 1997. –416с.
13. Оцінка активів підприємства: навчальний посібник / [Панасовський Ю.В., Семененко Б.А., Теліженко О.М. та ін.]; за заг. ред. Ю.В. Панасовського.- Суми: Університетська книга, 2009.- 512с.
14. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 352с.

15. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств.-К.: ЦУЛ, 2002.-460с.
16. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005.- 384с.
17. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. навч. посіб. – К.: "Каравела", 2003. – 432с.
18. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.
19. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. А.І. Кредісова. – К.: Віра-Р, 2001. –632с.
20. Финансовый менеджмент: практ. пособие / под рук. Е. Стояновой. – М.: Перспектива, 2002. – 520с.
21. Фінанси підприємств: підручник / за ред. професора А.М. Поддєрьогіна .- К.: КНЕУ, 2000.- 460с.
22. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації: навч. посіб. / за ред. В.З. Потій.- К.: КНЕУ, 2005.– 244с.
23. Фінансова діяльність підприємства: підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов , К.Я. Петрова – К.:Либідь, 2002.- 384с.
24. Фінансовий менеджмент: підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2008. – 536с.
25. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник. — К.: Знання, 2006. – 535с.
26. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало; за ред І.О. Школьник. – Суми: Університетська книга, 2009. - 301с.

Нормативна і довідкова література

27. Господарський кодекс України від 16.03.2003р., №436-IV.
28. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті.

29. Масовий відкритий онлайн-курс «Фінансовий менеджмент» на платформі Prometheus. Режим доступу: https://edx.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/101/2014_T2/about
30. Масовий відкритий онлайн-курс «Financial Management» на платформі Coursera. Режим доступу: <https://www.coursera.org/specializations/financial-management>

Крім переліченої літератури, студент під час самостійної роботи повинен використовувати періодичні матеріали, нормативні та статистичні дані підприємств, ресурси мережі "Інтернет", інші джерела інформації.